కథానిక :

పెడ అర్థాలు

శ్రీ కందుకూరి లింగరాజు

రామయ్యపంతులు ఒక్కసారి ఊపిరినిండా గాలి తీసుకున్నాడు. అందులో తృప్తి నిండింది. ఇన్నాళ్లు తిరిగిన శ్రమ, పడ్డ ఆవేదన ఆఖరైందన్న భావనా కల్గింది.

ఈ కుర్చీలో కూర్చుంటే, వెనక కొద్దినెలల నుండి తను కూతురు పెళ్లికి తిరిగినశ్రమ, ఖర్చు పెట్టినడబ్బు ఆఖరుగా పెళ్లి అమాంబాపతు అయిన ఏడువేల రూపాయిలు అన్నీ తిరుగుతాయి. పెళ్లికొడుక్కు ఆస్తివుంది, చదువు వుంది తండ్రి మంచి పేరుప్రతిష్ఠలు ఉన్న వ్యక్తి అనే, అన్నిజిల్లాలు దాటినా ఆ సంబంధం నిర్ణయించుకున్నాడు. జిల్లాలు భేదంతో, ఆచారాలు భాషలూమారినా, భావిలో సుఖంగా వుంటుందన్న ధైర్యంలోనే నిశ్చయించేసేడు. ఇంట్లో మంగమ్మ మొదట్లో కొస్త జంకు చూపించింది. వాళ్ల ఇల్లు, ఫోజు, డబ్బుసంగతి చెప్పినపుడు, ఇంకేమనలేకనే, ఇప్పటికైనా అల్లుణ్ణి ఓవాడిని సంపాదించుకున్నానని అనువయం చేసుకుంది.

సాటివారు! "అంత దూరం సంబంధం చేసేరు. అమ్మాయి ఏం కష్టపడుతుందో" అన్న అధైర్యం పోసేసరికి, కొంచెం బెంగపెట్టుకున్నా మన గుడుపులకు వచ్చినపుడు, అల్లుడి విషయంలో, ఏవిధమైన విచిత్రఆలోచనలు పెట్టుకోవడం గాలిలో మేడలు అనుకుంది దాంతో అమ్మాయిని పువ్వుల్లో పెట్టుకునే పూజిస్తాడన్న ధైర్యం కల్గింది.

ఇప్పుడు, కూతురులేని ఇల్లు చూస్తుంటే, చాలా బాధగానే వుంది రోజూ ఏదో అల్లరి చేస్తూ, కేకలు వేస్తూవుండే సుందరి లేకపోవడం, చీకటిగదిలో కూర్చోపెట్టినట్టే వుంది. విస్తరి దగ్గరకూర్చున్నపుడు ఆయనా తనూ కూడా బెంబేలుపడిపోయి, సుందరికబుర్లు రుద్ధంగానే చెప్పుకోవడంతో సరిపోయేది.

రోజూ తారీఖులు చూచేది. సుందరి వెళ్లి అప్పుడే మూడునెలలు అవవస్తోంది. వెళ్లేముందు, 'అమ్మ, నీకు మూడురోజులకోసారి ఉత్తరం వ్రాస్తా' అని వాగ్దానం ఇచ్చే వెళ్లింది. మూడు రోజులకి ఆ మొదట్లో ఉత్తరాలు వచ్చేవి. కాని నెలా అయ్యేసరికి ఆవుత్తరాలు కరువైయ్యేవి. ఒకటి రెండుసార్లు తను వ్రాసింది; 'అమ్మని మర్చిపోయేవా? అని. ఏదో వేళాకోళంగానే సమాధానమిచ్చేది ఆ ఉత్తరాల్లో అల్లుడు ఏదోఉద్యోగానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడని, అది తప్పక అవుతుందని ఉండడంతో మురిసింది అల్లుడూ కూతురూ వేరుగా కాపరం పెడతాన్న అనేసరికి తన మొట్టమొదటి రోజులు జ్ఞాపకం వచ్చింది. అందులోవున్న మాధుర్యం, స్వేచ్ఛ; తను మొదట వేరుపడిన వయస్సుకన్న, చిన్నవయస్సులోనే వెళ్లడం, సంతోషం కల్గించింది.

ఆరాత్రి ఆయనా, ఆవిడాకూడా ఎన్నో విషయాలు జ్ఞాపకం చేసుకున్నారు. అన్నిట్లలోనూ సుందరిని గూర్చి, అల్లుణ్ణి గూర్చి మాటలు ఒచ్చేయి. వేరుసంసారానికి కావలసిన సారె అంతా ఏమేమో ఏ కరవు పెట్టింది. గోద్రెజ్ ఇనప బీరువా, స్ప్రింగ్ మంచాలు, టేబిల్ కుర్చీలు, రెండుసోఫాలు వగైరాలన్నీ ఆర్డరు ఇవ్వండి అని చెప్పింది ఆయనా 'అల్లాగే' అంటే, వయస్సువచ్చిన కళ్లల్లోంచి, క్షణికం ... హాయలు మైకంలోంచే నవ్వుకున్నారు.

... క వాళ్లిద్దరూ, రోజూ పోస్టుకోసం ... చూడడంతోనే సరిపోయింది. ఈరోజు, ... వాళ, తప్పక ఒచ్చి తీరుతుంది అన్న ...లోనే ఎదురుచూచి, లేకపోవడంతో, రేపు అన్న వాయిదా వేసుకునేవారు.

ఈ ఎదురుచూడడం, ఉత్తరం రాకపోవడంతో, రామయ్యపంతులుకు చికాకు కల్గింది. తను అల్లుణ్ణి చివాట్లు వేసేంత చనువు రానేలేదు. సుందర్ని ఏమైనా అందామా అన్న, ఒక్కరై మొట్ట మొదటిసారి వెళ్లింది. ఏం కించపడుతుందో అన్న అధైర్యంలో వ్రాయలేకపోయేడు.

అనకోకుండానే, ఆ రోజు ఎక్స్ప్రెస్ ఉత్తరం వచ్చింది. మామూలుగావస్తే ఖంగారు పడక పోవును. ఖంగారుగానే ఉత్తరం చింపేడు మంగమ్మ ఆదుర్దా పడింది. చదివేసరికి బిక్క చచ్చిపోయేడు ఒక్కసారిగా చచ్చిపోయిన తాతముత్తాతల ప్రతిష్ఠ, తండ్రి గౌరవం మంట కలసిపోయిందిఅనే బాధ మొఖంమీద ఆవరించింది.

ఆయన అల్లాడేలా అవడంతో మంగమ్మ గుబగుబా అయ్యింది ఆదుర్దాతోటే "ఏమిటండీ? అమ్మాయీ అల్లుడూ కులాసా? ఎక్కడనుండండీ? ఆవరసలో ప్రశ్నలు వేసింది

పరువూ మర్యాదా, పోయినట్టే బాధలో ద్యోతకమైన మొఖంతోనే ఉత్తరం చేతి కందిచ్చేడు. ఆఖిడా మాట్లాడకుండానే తీసుకుని, కళ్లు చికిలించుకుంటూనే "అమ్మాయిగారు మొన్న దొరతో లేచిపోయేగు పాణి గ్రాహిం" ఒళ్లు జీవచ్ఛవమే అయి "లేచిపోయింది" అని అనకుంటూనే గుమ్మానికి చేర్లపడింది.

'దొరగారితో లేచిపోయింది' అనేసరికి రామయ్యపంతులికి వియ్యంకుడి ఇంటిప్రక్కగా ఉన్న "రోజర్ దొర" జ్ఞాపకం వచ్చేడు. అక్కడ తను ఉన్న రోజుల్లో, రోజూ ఉదయం, సాయంత్రం, అమ్మాయి అల్లుడూ వెళ్లడం, కాఫీలు పుచ్చుకోవడం, సినిమాలకు వెళ్లడంకూడా జరిగింది పంతులు అంతవరకూ దొర చాలా మంచివాడనే అనుకున్నాడు. ఇక్కడకు వచ్చినతర్వాత రెండుసార్లు ఉత్తరం కూడా వ్రాసేడు ఇప్పుడు ఎంత దుర్మార్గపు పనిచేసేడు అన్న కోపం వచ్చింది "అమాయకురాల్ని అందంగా వుందని, చనువుగా తిరుగుతోందని చూచి సుందర్ని లేవతీసుకుపోయేడా? వాణ్ణి పట్టుకుని." పళ్లు పటపటా కొరుక్కున్నాడు.

క్షణికం మంచిఅంతస్సు 'నీ పోలికేనోయ్' అని జ్ఞాపకం చేస్తే ఉలికిపోయేడు. వెనక జీవితంలో. ప్రక్క ఆచారిగారి పెళ్లాంతో తనూ రాకంభాయనం ఎదురుగా తిరిగింది దానికి తోడు తర్వాత తనలో రహస్యంగా దాచుకున్న ఇతర స్త్రీలు జ్ఞాపకం వచ్చింది

ఈ పోలికకు తను ఒప్పుకోలేకపోయేడు; అందులోనూ కూతుర్కి ఒచ్చిందంటే ఎంత విచ్చలవిడిగావున్నా తను భార్యయెడల పత్యవ్రతుడులాగే వున్నాడు తన పోలిక ఎల్లా వస్తుందీ? అది అసందర్భంగా కనపిస్తోంది ప్లీడరు తన కేసును సమర్థించుకున్నట్లే వాదన సమంజసంగా కనపడింది

కాని ఒక్కటి క్రొత్తలో తన భార్యని గూర్చి ఎవేవో విన్నాడు ఏదో కొంటెపని చేస్తే ఓ వెయ్యిరూపాయిలు ఎక్కువపెట్టి సంబంధం చేసేసేడు ఖంగారుగా మంగమ్మవల్లే తన పరువు, ప్రతిష్ఠ, మర్యాద మంట కలిసిపోయిందని కోపం, ఉక్కురోషంకూడా వచ్చేయి.

ఎందుకు ఇల్లాంటిదాన్ని పెళ్లాడేనా అని. ఇరవై సంవత్సరాలు కాపురంచేసినా, విసుక్కుని నిరాశ చెందేడు

గడియారం, పదకొండు కొట్టడంచూచి, ఖంగారుగానే లేచి, ఓ చిన్న సూటుకేసులో కావలసిన బట్టలు వేసుకుని, ఉడుకూ మడుతూనే రెండు మెతుకులు కొరికేడు రైలు స్టేషనుకు వచ్చి 'బరంపురం' టిక్కట్టు కొన్నాడు. బండి కదలిందగ్గరనుండి, ఏవేవో ఆలోచనలు వచ్చేయి తను ఏవిధంగా తలెత్తుకుని ఆ వియ్యంకుడి మొఖం చూడడమో బోధపడింది కాదు. అల్లుణ్ణి ఏవిధంగా పరామర్శించాలి" పెళ్లాల్ని చెప్పుచేతల్లో ఉంచుకోలేని ఇల్లాంటి వ్యక్తుల్ని చూస్తే నవ్వు వచ్చింది కూడాను.

స్టేషన్లో దిగి, వియ్యంకుడి ఇంటికి బండిలో వెళ్లేటప్పుడు ఎరుగున్నవారు ఎవరైనా చూస్తారేమో అని చాటుగానే ముఖంపెట్టి వెళ్లేడు. సందుమలుపులో వుండగా బండిలోంచి రోజర్సు ఇల్లు చూచేడు. తలుపులు తాళాలువేసి ఉండడం చూచి, తల కట్టినట్టే మనస్సు విరిగింది "దొంగ" తర్వాత వాక్యం నోట్లోనే అణగిపోయింది.

ఏమిటూ బండి ఆ గిందని వియ్యంకుడు బయటకు వచ్చేడు చిక్కి శల్యం అయినట్టే పంతులు బండి దిగేడు "ఓహో, బావగారా! రండి రండి!" నవ్వుతూ ఉంటూనే ఆయన ఆహ్వానం పంపేరు.

కుర్చీలో కూర్చుంటుండగానే "అంతా క్షేమమా! ఓరే పాణీ! కాఫీ తీసుకురా!" ఆయన కేక వేసేడు

పంతులుకు అర్థం కావటం లేదు. ఇదంతా తన్ని న్యూనత పంచడానికి చెసే విపరీత మర్యాదా అని అనుకున్నాడు; కుళ్లిపోయేడు.

"బావగారు! పాణి ఉత్తరం వ్రాయలేదూ మీకు...?" ఏం చెప్పాలో తెలియక బాధ పడ్డాడు.

కాఫీ తీసుకువచ్చిన పాణితో "పాణీ! బావగారికి ఉత్తరం వ్రాయలేదూ?"

"వ్రాసేనండి" దొరగారితో అమ్మాయిగారు లేచిపోయిందని."

ఆ వాక్యం ములుకుల్లా తడితే, కాఫీ గొంతుకలోనే కొట్లాడింది పంతులుకు వియ్యంకుడు యథాలోపంలోనే తీసుకుని" అబ్బాయికి కలకత్తా తాతా కంపెనీలో ఉద్యోగం అయ్యింది. కోడలు వాడు మొన్న మెయిల్కు వెళ్ళేరు" అన్నాడు

"ఆ!" అదైనా నోటమ్మట తెలియకుండానే వచ్చింది

మర్నాడు తిరిగి బందరు బయల్దేరేడు. మధ్యలో విశాఖపట్నం, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణా...మూడు జిల్లాలు దాటడం చూచేడు. 'జిల్లాలు దాటితే ఇల్లాంటి విపరీత అర్థాలమాటలు ఒస్తాయి' అని అంతస్సు చెపితే...ఉరుకులు రుక్కుంటూనే ఇంటికి వచ్చి మంగమ్మని దగ్గరసా తీసుకుంటూనే చెవులో అన్నాడు

ఆవిడా కరగిపోయి "ఇదా" అంటూనే భుజాలమీద గునిసింది

కథానిక :

అటూ - ఇటూ

మూలం :
భగవతీచరణవర్మ

అనువాదం :
ఆనందమూర్తి

బంగాళా వరెండాలో సుకుమారుడు కుర్చీమీద కూర్చుని ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు ఆలోచిసూ ఆలోచిస్తూ ఒక సిగరెట్టు ముట్టించి రెండు గుక్కలు పట్టేడు ఈలోగా వెనకనుంచి పేపరుపడ్డ చప్పుడైంది గభీమని లేచి పేపరు చేత తీసుకున్నాడు. ఆ వేళ పేపరులో పడ్డాయి ఎన్నాళ్ళనుంచో ఎదురుచూస్తున్న పరీక్షా ఫలితాలు. సిగరెట్టు అవతల పారేసి ఆతురతతో తన నెంబరు ఫస్టుక్లాసులో ఉండడంచూసి పరవశుడైనాడు. సుకుమారుడు యిప్పుడు ఎం ఏ మొదటి తరగతిలో కృతార్థుడైనాడు. ఆ తన్మయత్వంలో "నేను" అనుకొన్నాడు. తన అస్తిత్వాన్ని గుర్తించాడు సుకుమారుడు. ఈ ప్రకృతిలో ఎటు చూచినా తనే కనబడ్డాడు తనకు. ప్రకృతిలో తను, తనలో ప్రకృతి! ఆ ప్రకృతికూడ యాతని పారవశ్యాన్ని పంచుకుంటోంది వాకిలిముందు గున్నమామిళ్ళమీదనుండి కోవెల లొక్కమారు కిలకిలమన్నాయి. కూయని కూతలు పెడుతూ రెక్కలు విదుల్చుకొని ఒకపిట్ట గూటిలోంచి విశాలాకాశంలోకి వింతలు చూచేందుకు ఎగిరిపోయింది ఉద్యానవనంలోకి లతల ఆకుల చాటుమాటున అణగి మణగిఉన్న పువ్వుగుచ్ఛాలు ఒక్కమారుగ వికసించి సువాసనలు వెదజల్లుతూ తమ ఉనికి వ్యక్తపరచుకొన్నాయి మీ కోసరమే కాచుకొన్నామన్నట్లుగా కొదమ తుమ్మెదలగుంపు ఒక్కమారుగా వాటిమీది కురికి ఆనందంతో ఆమకరందమాధుర్యాన్ని ఆస్వాదిస్తున్నై.

సుకుమారుడు ఆనందపరవశుడై తన్ను తాను మరచి తనతో సహకరిస్తున్న ఆ ప్రకృతిలో లీనమయ్యాడు.

తనని తాను గుర్తించుకొనేటప్పటికి సుకుమారుడు బంగళాదాటి చాలాదూరం వచ్చేసు. అనుకోకుండా అప్రయత్నంగా లాల్చీ జేబులోంచి ఒక కవరు తీసేడు ఉత్తరం చదవడం మొదలెట్టాడు. అది ఆ రోజుకి మూడోసారి! తనను ప్రేమిస్తున్న శాంత వ్రాసిన ఉత్తరాన్ని మళ్లా చదవ నారంభించాడు. ఆ గుండ్రని ముత్యాలవంటి దస్తూరిచూసి ముగ్ధుడై మురిసిపోయ్యేడు శాంత తన్ను ప్రేమిస్తున్నది ఆ ప్రేమలేఖలో అక్షరక్షరంలో సుకుమారునికి శాంతమూర్తి సాక్షాత్కరించింది ఆ లేఖ నొక్కమారు హృదయానికి చేర్చుకొన్నాడు. సుకుమారుడు తన హృదయవీణను ఒకమారు మీటి చూచుకొన్నాడు. అన్ని తంత్రులు శాంత! శాంత! అని ప్రతిధ్వనించినవి! సుకుమారుని హృదయ వీణానినాదానికి శ్రుతిస్వరంగా వాళ్ల నాన్నగారి మాటలు స్ఫురణ కొచ్చాయి. "నాయనా! ఎం ఏ. మొదటితరగతిలో కృతార్థుడవైతే ఐసియస్‌కి యింగ్లండు పంపుతాను"...

నాన్నగారు నన్ను యింగ్లండు పంపుతారు. శాంత నన్ను ప్రేమిస్తోంది కాలేజిలో విద్యార్థులందరూ శాంతను ప్రేమించి ఆమెను బడసేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు కాని శాంత వాళ్లనందరినీ కాదని నన్ను వరిస్తోంది.

సుకుమారునిహృదయం పొంగిపోయింది. ఒడలు పులకరించినవి గృహోన్ముఖుడైనాడు.

మార్గమధ్యంలో జనసమూహం. కోలాహలం అవ్యక్తానందపారవశ్యంతో సుకుమ... ఆ జనసమూహాన్ని సమీపింపబోతున్నారు. సమూహం దగ్గరి కొచ్చింది! అందుండి స్వతంత్ర నినాదాలు సుకుమారుని చెవికి పినిపించినై. సుకుమారునిలో ఏదో నూతన చైతన్యం కలిగింది. లాటీలు - ఖద్దరుటోపీలు కనబడ్డవి. సుకుమారుడు ఆ జనసమూహంలో కలిసిపోయినాడు. "స్వతంత్ర భారతకి జై" అంటూ జెండానెత్తి సమూహం ముందు కొచ్చాడు.

ఎగురుగా పరప్రభుత్వపు సేనాబలగం వస్తోంది. ఎఱ్ఱటోపీలు! కొద్ది క్షణాలలో... "ఈ సభ అశాస్త్రీయమైనది. రెండునిమిషాలలో చెదరిపోండి. పోకుంటే లాటీదెబ్బలకు - తుపాకి కాల్పులకు గురికాగలరు పొండి! పొండి!! పొండి!!!"— హెచ్చరించాడు అశ్వారూఢుడైన పోలీసు సూపరింటెండెంటు.

జనసమూహంలో కొంత అలజడి కలిగింది ఈ లోగా సమూహమధ్యంలోంచి "ఆగండి - నిలవండి - స్వతంత్ర భారత్‌కి జై" అని ఒక పురుషస్వరం!! వెంటనే ఒకతుపాకి కాల్పు!!

గుండు సుకుమారుని గుండెలు చీల్చుకుపోయింది!!!

తరుణవయస్కుడు, అందగాడు, ఉత్సాహపూరితుడు- సుకుమారుడు - నవ్వుతూ నేల కొరిగినాడు;

ఏ పరలోక స్వర్గాన్ని-ఏ కల్పనా స్వర్గాన్ని అపేక్షించి యీ యిహలోక స్వర్గాన్ని వదలుకొన్నాడు యీ యువకుడు???

* * *

త్రివేణీ సంగమస్థలంలో కుంభమేళానికి జనం గుంపులు గుంపులుగా వస్తున్నారు. ఆసేతు హిమాచలంనుండి జనం ఆనాటి ఉత్సవాన్ని దర్శించడానికి - పుణ్యం సముపార్జించడానికి తండోప తండాలుగా వస్తున్నారు. దేవాలయ ప్రాకారంలో గంటలు మ్రోగుతున్నయి. లోపల నైవేద్యాలు జరుగుతున్నయి. ఉత్సవ ఊరేగింపు కొద్ది సేపటిలో వస్తుంది సమూహం క్రిక్కిరిసి

(18-వ పేజీ చూడుడు)